

Република Србија
ЕТИЧКИ ОДБОР СРБИЈЕ

Министарство здравља
Број: 500-01-1377/3/2025-16
Датум: 25.08.2025. године
Ул.Немањина бр.22-26
Београд

**Мишљење Етичког одбора Србије о етичким аспектима поступања
ванредног професора др Маје Ђорђевић Милошевић у вези коришћења публикације
објављене у „JIMD Reports“**

Етички одбор Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду је 18.07.2025. године доставио молбу Етичком одбору Србије да се изјасни о етичким аспектима поступања ванредног професора др Маје Ђорђевић Милошевић, а у вези коришћења научне публикације под називом „*Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S*“, објављене у *JIMD Reports* 2012. године (у даљем тексту „предметна публикација“).

На основу документације коју је Етичком одбору Србије доставио Етички одбор Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду и увида у јавно доступне информације и документацију, сходно својим надлежностима из члана 142. Закона о здравственој заштити („Сл.гласник РС“ бр. 25/2019, 92/2023 – аутентично тумачење и 29/2025 – одлука УС) Етички одбор Србије је на седници одржаној 25.05.2025.године донео следеће

М И Ш Љ Е Њ Е

1. Јавно представљање нетачних информација тј. фалсификовање података у вези научне публикације која презентује резултате истраживања спроведеног у здравственој установи представља кршење начела професионалне етике здравствених радника и здравствених сарадника;
2. Јавно представљање нетачних информација тј. фалсификовање података у вези научне публикације која презентује резултате истраживања спроведеног у здравственој установи нарушава професионални углед здравствених радника и

сарадника као и углед здравствене установе у којој је спровођено истраживање и/или је запослен здравствени радник који је извршио овај вид етичког преступа;

3. Јавно представљање нетачних информација тј. фалсификовање података у вези научне публикације која презентује резултате истраживања спроведеног у здравственој установи урушава поверење јавности у медицинску професију и професионални интегритет здравствене установе у којој је спровођено истраживање и/или је запослен здравствени радник који је извршио овај вид етичког преступа.

Образложење

Предметна публикација се у пуном формату цитира на следећи начин у библиографској бази података PubMed:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tosic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. JIMD Rep. 2013;9:49-58. doi: 10.1007/8904_2012_178. Epub 2012 Oct 13. PMID: 23430547.

Др Маја Ђорђевић је предметну публикацију објавила као обавезан услов за одбрану докторске дисертације на Медицинском факултету у Београду јер је сходно члану 34. став 2. тачка 2. тада важећег Правилника о стицању научног звања доктор медицинских наука на високошколској установи Универзитет у Београду – Медицински факултет обавезан услов за оцену и одбрану докторске дисертације био и „најмање један публикован рад из области докторске дисертације у часопису који је индексиран у ЦЦ и/или СЦИ бази података“.

Др Маја Ђорђевић је докторску дисертацију под називом „Корелација између генотипа и фенотипа болесника са хиперфенилаланинемијом на територији Србије“ одбранила на Медицинском факултету у Београду 28.11.2013. године.

Предметна публикација др Маје Ђорђевић је примљена на рецензију у часопис *JIMD Reports* 19.07.2012. године, ревидирана 02.09.2012. године, прихваћена за публикавање 06.09.2012. године и постала електронски доступна од 13.10.2012. године.

JIMD Reports је у време публиковања предметне публикације био тематски зборник у формату серије књига („book series“) реномираног издавача „Springer“. Линк ка интернет страници на којој се налази предметни тематски зборник је следећи:

<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-642-35518-9>.

На линку https://link.springer.com/chapter/10.1007/8904_2012_178 предметна публикација је јасно обележена као „Research report/Chapter“ (Извештај о истраживању/Поглавље), односно „Part of the book series: JIMD Reports“ (Део серије књига: JIMD Reports). За разлику од научних часописа, тематски зборници не могу бити индексирани у СС и/или ССИ бази података, и сходно томе немају импакт фактор.

Од марта 2019. године, *JIMD Reports* преузима издавачка кућа “Wiley” која публикацију почиње да издаје као научни часопис отвореног приступа, уз очување континуитета у односу на тематски зборник, тако да први волумен у новој форми носи број 46. Линк ка интернет страници првог издања *JIMD Reports* као научног часописа је следећи: <https://onlinelibrary.wiley.com/toc/21928312/2019/46/1>.

Данас, *JIMD Reports* је научни часопис отвореног приступа, сестринска публикација часописа *Journal of Inherited Metabolic Disease (JIMD)*. Обе публикације служе као часописи Друштва за проучавање урођених грешака метаболизма (*Society for the Study of Inborn Errors of Metabolism, SSIEM*). Међународни стандардни серијски број (ISSN) за *JIMD Reports* је 2192-8312, док је 2192-8304 „linking“ ISSN (који се користи за груписање различитих медија исте серијске публикације). Стандардна, ISO 4 скраћеница за *JIMD Reports* је JIMD Rep. Према Кобсон бази као извору, часопис *JIMD Reports* је први пут добио импакт фактор за 2024. годину (IF2 = 1.84).

Предметна публикација, категорисана у тематском зборнику као извештај о истраживању (“Research report”), слободно је доступна свима заинтересованима и вишеструко је цитирана. Не постоји ниједан писани елеменат који би ову публикацију *per se* учинио различитом у односу на било коју другу публикацију која је неупитна са научно-истраживачког аспекта и аспекта етике публиковања.

Међутим, на основу материјала који је достављен Етичком одбору Србије као увидом у јавно доступне информације и документацију, констатује се да је предметна публикација у најмање шест јавно доступних докумената приказана на нетачан начин.

1) Извештај о оцени докторске дисертације др Маје Ђорђевић

У извештају о оцени докторске дисертације др Маје Ђорђевић, који су 20.09.2013. године потписали чланови Комисије за оцену докторске дисертације проф. др Милена Ђурић, научни саветник др Соња Павловић и проф. др Борисав Јанковић као и ментор дисертације проф. др Ивана Новаковић, предметна публикација је наведена на следећи начин:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tosic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. J Inherit Metab Dis 2013;9:49-58. doi: 10.1007/8904_2012_178. Epub 2012 Oct 13.

Предметна публикација је наведена са исправним елементима цитирања (аутори, назив публикације, година публикације, волумен и пагинација), али са називом часописа *Journal of Inherited Metabolic Disease* - у којем ова публикација није објављена.

- 2) Одлука Наставно-научног већа Медицинског факултета у Београду о усвајању извештаја Комисије за оцену завршене докторске дисертације др Маје Ђорђевић

Наставно-научно веће Медицинског факултета у Београду је 22.10.2013. године донело одлуку бр. 35/VI-3-2 којом је усвојило извештај Комисије за оцену завршене докторске дисертације др Маје Ђорђевић и констатовало да је дисертација чији ментор је била проф. др Ивана Новаковић подобра за одбрану. У одлуци је наведена следећа публикација као обавезан услов за одбрану дисертације:

MOLECULAR GENETICS AND GENOTYPE-BASED ESTIMATION OF BH4-RESPONSIVENESS IN SERBIAN PKU PATIENTS: SPOTLIGHT ON PHENOTYPIC IMPLICATIONS OF P.L48S. JIMD Rep. 2013;9:49-58. ISSN: 0141-8955, IF: 3.577 M21

Предметна публикација је наведена са исправним елементима цитирања (аутори, назив публикације, наслов часописа, година публикације, волумен и пагинација), али са подацима за ISSN (0141-8955), импакт фактор и М категоризацију који се не односе на тематски зборник *JIMD Reports*. Наведени ISSN број, импакт фактор и М категоризација се односе на часопис *Journal of Inherited Metabolic Disease* (стандардна скраћеница *J Inherit Metab Dis.*).

- 3) Избор др Маје Ђорђевић у звање доцента на Медицинском факултету у Београду

Одлуком Већа научних области медицинских наука Универзитета у Београду, др Маја Ђорђевић је 28.10.2014. године изабрана у звање доцента на Медицинском факултету у Београду. У извештају Комисије за избор др Маје Ђорђевић у звање доцента предметна публикација је цитирана на следећи начин:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tomic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. J Inherit Metab Dis 2013; 9: 49-58.

Предметна публикација је наведена са називом часописа *Journal of Inherited Metabolic Disease* у којем ова публикација није објављена.

- 4) Реизбор др Маје Ђорђевић Милошевић у звање доцента на Медицинском факултету у Београду

Одлуком Већа научних области медицинских наука Универзитета у Београду, др Маја Ђорђевић Милошевић је 10.12.2019. године реизабрана у звање доцента на Медицинском

факултету у Београду. У извештају Комисије за реизбор др Маје Ђорђевић Милошевић у звање доцента предметна публикација је цитирана на следећи начин:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tosic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. J Inherit Metab Dis 2013; 9: 49-58. M 21; IF 4,07

Предметна публикација је наведена са називом часописа, импакт фактором и М категоризацијом за *Journal of Inherited Metabolic Disease* у којем ова публикација није објављена.

5) Избор др Маје Ђорђевић Милошевић у звање ванредног професора на Медицинском факултету у Београду

Одлуком Већа научних области медицинских наука Универзитета у Београду, др Маја Ђорђевић Милошевић је 19.10.2021. године изабрана у звање ванредног професора на Медицинском факултету у Београду. У извештају Комисије за избор др Маје Ђорђевић Милошевић у звање ванредног професора предметна публикација је цитирана на следећи начин:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tosic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. J Inherit Metab Dis 2013; 9: 49-58. M 21; IF 4,07

Предметна публикација је наведена са називом часописа, импакт фактором и М категоризацијом за *Journal of Inherited Metabolic Disease* у којем ова публикација није објављена.

6) Биографија др Маје Ђорђевић Милошевић на званичној интернет страници Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“

На званичној интернет страници Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду у биографији проф. др Маје Ђорђевић Милошевић, начелника Одељења за испитивање и лечење метаболичких болести, као референца од значаја је наведена и предметна публикација:

Djordjevic M, Klaassen K, Sarajlija A, Tosic N, Zukic B, Kecman B, Ugrin M, Spasovski V, Pavlovic S, Stojiljkovic M. Molecular Genetics and Genotype-Based Estimation of BH4-Responsiveness in Serbian PKU Patients: Spotlight on Phenotypic Implications of p.L48S. J Inherit Metab Dis 2013; 9: 49-58. M 21; IF 4,07

И на званичној интернет страници Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду предметна публикација је наведена са називом часописа *Journal of Inherited Metabolic Disease* у којем ова публикација није објављена као и са импакт фактором и М категоризацијом који се не односе на овај часопис, а не на тематски зборник *JIMD Reports* у којем је предметна публикација објављена.

Иако је познато да су случајне грешке у цитирању свеprisутан проблем у приказивању научноистраживачких резултата, поновљено погрешно представљање предметне публикације ванредног професора др Маје Ђорђевић Милошевић у временском периоду од 2013. године до данас, отвара питање да ли су очигледне материјалне грешке чињене ненамерно или намерно.

Доступна документација указује да су предочене материјалне грешке у тој мери изражене и очигледне да би њихово јављање као случајна омашка био мало вероватан догађај у било ком контексту професионалних активности везаних за праксу академског публиковања и приказивања публикованих научних резултата.

Евентуални покушај интерпретације учињене грешке као случајне због чињенице да су 2012. године обе периодичне публикације биле званичне публикације Друштва за проучавање урођених грешака метаболизма (*Society for the Study of Inborn Errors of Metabolism, SSIEM*) носио би инхерентну стручну и академску контрадикторност будући да је одговорност на истраживачу да осигура тачност свих пријављених информација у вези публикације научних резултата, и у том смислу био би и етички у потпуности неутемељен.

Неспорно је да је др Маја Ђорђевић Милошевић као први аутор предметне публикације имала сазнања да је рад публикован у периодичној публикацији (типа тематског зборника) *JIMD Reports* а не у часопису *Journal of Inherited Metabolic Disease*. Др Маја Ђорђевић Милошевић је након објављивања рада имала увид у ПДФ верзију из које је јасно могла да види да је рад публикован у периодичној публикацији *JIMD Reports* с чији издавач је у то време био Springer. Докази из архива часописа и библиографских база података указују да је 2012. године издавач часописа *Journal of Inherited Metabolic Disease* био Wiley-Blackwell.

С обзиром да је ISSN (*International Standard Serial Number*) глобално коришћена и лако проверљива једнозначна одредница часописа и других периодичних публикација, њено погрешно приказивање представља јасан пример пропуста који се не би смео превидети ни у једном случају, а камоли у контексту стицања услова за приступање одбрани докторске дисертације.

Додатни фактори који указују на намерно погрешно приказивање предметне публикације су: учесталост исте грешке, контекст у којем је погрешно представљање учињено (одобрење одбране докторске дисертације и избор у звање наставника) као и потенцијална корист која је произашла из погрешног представљања (добивање звања доктора медицинских наука, избор у звање доцента и избор у звање ванредног професора).

Цитирање публикације наводећи назив часописа у којем ова публикација никада није објављена представља директан чин измишљања тј. фалсификовања података. Нетачним цитирањем часописа у којем рад није публикован и коришћењем библиометријских параметара овог часописа (укључујући импакт фактор) креира се лажан цитат којим се искривљује перципирани квалитет и утицај научног рада, а читаоци наводе да верују да одређене научне публикације постоје када заправо не постоје.

На основу доступне документације претпоставља се да је др Маја Ђорђевић Милошевић свесно и намерно цитирала погрешан часопис како би презентовала да је њен научни рад публикован у часопису који има импакт фактор и који је индексиран у СС и/или SCI бази података. Намерно фабриковање цитата је по својој природи чин академске обмане јер подразумева пружање нетачних информација о сопственом научном раду како би се стекли услови за одбрану докторске дисертације и неправедна предност у напредовању у академској и професионалној каријери. Овакав вид поступања директно крши принцип академског интегритета и етичког понашања и указује на академску непоштеност и недолично понашање истраживача.

Имајући у виду да је др Маја Ђорђевић Милошевић спроводила медицинско истраживање у сврху израде докторске дисертације, да је предметна публикација др Маје Ђорђевић Милошевић саставни део докторске дисертације др Маје Ђорђевић као и да је одбрана дисертације одобрена на основу лажних информација, Етичка комисија Медицинског факултета Универзитета у Београду има надлежност за спровођење поступка утврђивања неакадемског и неетичког понашања др Маје Ђорђевић Милошевић у вези предметне публикације док је поступак преиспитивања основаности стицања дипломе о стеченом научном називу доктора наука у надлежности Универзитета у Београду као самосталне високошколске установе сходно члану 127. став 1. тачка 4. Закона о високом образовању ("Сл.гласник РС" бр. 88/2017, 27/2018 (др. закон), 73/2018, 67/2019, 6/2020 (др. закон), 6/2020 (др. закон), 11/2021 (аутентично тумачење), 67/2021 (др. закон), 67/2021, 76/2023 и 19/2025).

Невезано од непосредних академских одлука које могу проистећи као резултат неетичког поступања др Маје Ђорђевић Милошевић - а које нису у надлежности Етичког одбора Србије - откривање лажних информација у вези предметне публикације покреће питања поштовања истраживачке етике и професионалног поверења лекара који спроводи научна и медицинска истраживања у здравственој установи. Са етичког становишта, лекар је дужан да се придржава високог стандарда професионалног понашања, који обухвата поштење и интегритет у свим аспектима његовог рада, укључујући истраживачке активности.

С обзиром да је др Маја Ђорђевић Милошевић у својој биографији која се налази на званичној интернет страници Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду лажно представила своју научну референцу (предметну публикацију), а како перципирани утицај и видљивост истраживања могу утицати не само на углед појединачних истраживача него и на углед здравствене установе и поверење

пацијената који користе здравствене услуге у здравственој установи, Етички одбор Србије сматра да би неетичко поступање др Маје Ђорђевић Милошевић могло довести до штете по углед како одељења којим руководи тако и Института у којем је она запослена као лекар.

Чињеница да кршење начела професионалне етике здравствених радника и здравствених сарадника чини лекар који има титулу ванредног професора на Медицинском факултету у Београду је отежавајући фактор, будући да овај вид неетичког поступања може неправедно дати предност појединцу у односу на друге и нарушити поверење јавности у медицинску професију на Институту који осим здравствене обавља и научно-истраживачку и наставну делатност.

Сходно изнетом Етички одбор Института за здравствену заштиту мајке и детета Србије „Др Вукан Чупић“ у Београду има надлежност да као стручни орган Института покрене поступак утврђивања кршења етичких стандарда и професионалног поверења са изрицањем неопходних дисциплинских мера.

Коначно, питање да ли је лажно представљање предметне публикације довело до финансијске добити или злоупотребе јавних средстава захтева поступање надлежних органа и институција.

На основу члана 15. став 1. Пословника о раду Етичког одбора Србије овде изнето мишљење Етичког одбора Србије се објављује на Интернет страници Министарства здравља.

ЕТИЧКИ ОДБОР СРБИЈЕ